

2016-08-30

Näringsdepartementet
Maria Solberg
Registrator

103 33 STOCKHOLM

Yttrandet över delbetänkandet av 2015 års postlagsutredning, SOU 2016:27

”Som ett brev på posten. Postbefordran och pristak i ett digitaliserat samhälle”

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva har fått möjlighet att lämna synpunkter på delbetänkandet och vill därför lämna följande kommentarer.

Om Hela Sverige ska leva

Riksorganisationen Hela Sverige ska leva företräder cirka 5 000 lokala utvecklingsgrupper som finns runt om i landet. De kan ha olika namn, som byalag, samhällsförening eller intresseförening eller annat.

Gemensamt är att de består av människor som gått samman och bestämt sig för att forma sin bygds eller sitt närområdes framtid. Oftast hittas en lokal utvecklingsgrupp på landsbygden eller i små samhällen, men de finns även här och var i storstäderna.

En lokal utvecklingsgrupp representerar den lokala allmännyttan och arbetar med det som är viktigt för människorna i just den bygden. Det kan vara att ta över skolan, bygga ett vindkraftverk, arbeta med lokal turism eller underlätta för företagen i bygden. Vissa arbetar med alltihop.

Hela Sverige ska leva är en medlemsorganisation för dessa lokala grupper och för nära femtio organisationer som valt att stödja arbetet genom att bli medlemmar.

Vår uppgift är att ge råd och stöd till lokala utvecklingsgrupper och tillhandahålla redskap för framgångsrikt lokalt arbete. Vi är också en organisation som påverkar, genom att lyfta de frågor som är betydelsefulla för människorna på landsbygden.

Hela Sverige ska leva tar en aktiv del i Överenskommelsen inom det sociala området och Överenskommelsen för integration.

Vår största sammankomst är den vartannat år genomförda Landsbygdsriksdagen som samlar 800-1000 deltagare från lokala grupper, länsavdelningar/länsbygderåd, andra organisationer, företrädare för både myndigheter och politik, med syfte att utbyta goda idéer för lokal

utveckling, manifestera viktiga frågor för landsbygd och lokal utveckling men också en möjlighet för utbyte mellan det civila och offentliga samhället.

Utredningens uppdrag

Utredningen ska bland annat beskriva konsekvenserna av en eventuell övernattbefordran av brev som en del av den samhällsomfattande posttjänsten och föreslå hur en alternativ posttjänst, tillhandahållen på marknadsmässiga villkor för övernattbefordrad skulle komma att se ut, samt att i analysen väga in att det finns olika förutsättningar i olika delar av landet.

I uppdraget ingår också att bedöma vilka grupper i samhället som har behov av övernattbefordran av brev som en del av samhällsomfattande posttjänster och särskilt analysera och bedöma behovet av posttjänster i olika typer av gles- och landsbygder.

Vidare ska den nuvarande prisregleringen (som infördes 1998) utredas, menen också eventuella konsekvenser av en avveckling av pristaket.

Hela Sverige ska levast allmänna synpunkter

Postala tjänster är fortfarande en livsnerv i ett socialt och sammanhållet samhälle. Även om det var Axel Oxenstierna som grundade det svenska Postverket 1636 så är det ännu av en vital betydelse för kommunikation mellan medborgare, mellan samhället, stat, kommuner och myndigheter och dessa medborgare.

Av särskild betydelse anser vi att postala tjänster är i områden och bygder med svag allmän servicestruktur av både privata och offentliga tjänster. Det kan gälla i förortsområden, i bygder på avstånd från tätortsnära centra och i rena glesbygdsområden.

Posttjänsterna har i många fall också varit och är en form av social service.

Den nu fungerande postala tjänst och kallad lantbrevbärarservice som fortfarande finns är av helt avgörande betydelse för de människor och företagare som finns och har sin verksamhet på landsbygden, vilket också utredningens delbetänkande bekräftar.

Vilken reglering av postala tjänster, som än ges, t.ex. en prisreglering, enligt utredningens förslag, 500 gr befordran där 90% nås över två dagars befordran, måste denna kunna ge postföretaget sådan lönsamhet att det inte påverkar den service som ska upprätthållas genom service till landsbygden, för dess invånare och inte minst för dess småföretagare.

Utredningen redovisar inte i dess delbetänkande någon analys av vilken priskänslighet som olika kategorier har i sitt förhållande till postala tjänster vare sig det gäller om post kan distribueras över natt, över två nätter eller vad man är beredd att betala för den ena eller andra servicen. Det borde vara av värde om utredningen kunde redovisa detta i kommande betänkande.

Övernattbefordran

Samhällets digitalisering har inneburit en stark förändring av att meddelande mellan människor och medborgare och myndigheter idag sker och kan ske digitalt, genom e-post och internet tjänster. Dessa går i regel sekunds snabbt och övernattbefordran är mindre aktuellt vilket kraftigt påverkar behovet av postala övernattbefordran-tjänster för brev. Dock vill vi återigen påpeka, liksom andra företrädare för småföretagare gjort, att den ökande internet handeln ger ett behov av god service att både skicka och få paket och dessa är väldigt viktiga för landsbygdens medborgare och företagare.

Vi delar delutredningens slutsats att målsättningen med att 85% av brev med vikt 500 gr som befordras över natten enligt nuvarande postlag kan ersättas med en distribution där de kommer fram efter till 90% efter två natters befordran för brev upp till 250 gr . Detta kan uppfattas som både en försämring men också som en förstärkt målsättning och kvalitet.

Vi anser också att det är viktigt och bra att postbefordran inom landet kan ske utan flygtransporter och därför bidra till ett mer hållbart samhälle genom minskade koldioxidutsläpp.

Pristak och prisreglering

Vi noterar att delutredningen anser att det finns skyddsvärda grupper som inte har andra alternativ till Postnord som den nationella aktören vid brevbefordran, varför utredningen anser att det även i framtiden kommer att finnas grupper som skulle gynnas av att portot hålls på en reglerad nivå, framför allt småföretagare i gles- och landsbygd och för äldre privatpersoner.

Vi delar och stödjer den uppfattningen.

Dock är det en anomali att staten först beslutar att konkurrensutsätta en tidigare samhällstjänst genom att bolagisera postväsendet genom ett, om än statligt ägt, bolag och med avkastningskrav och samtidigt behålla, om än förändrat, prisregleringssystem. Ett mer renodlat system skulle vara att staten bestämmer vilka tjänster som är av sådant allmänt intresse att de ska upphandlas. Eller att Post och Telestyrelsen, PTS, får ett tydligt uppdrag att också övervaka prissättningen vid ett avvecklat pristak.

För Hela Sverige ska leva är det viktigt att en nationell postoperatör har en kostnadstäckning som säkerställer att den postservice som sker på landsbygden genom lantbrevbärare kan fortsätta.

Avslutning

Vi understryker vad utredningen skriver i sin inledning, att utredningens mål är att forma regler som säkerställer att det finns en samhällsomfattande posttjänst över hela landet. Om detta kan ske på lång sikt utan statsstöd och till rimliga priser kan dock vara osäkert när postmarknaden förändras i så snabbt i och med digitaliseringen. Vi ser i vissa fall att

postkunder upplever försämringar när till exempel postlådor måste flyttas och när avstånden till postservice ökar. Vi anser därför att utredningen också borde bedöma om myndigheten PTS ska ha ett än tydligare uppdrag att följa utvecklingen så att hela landet har en väl fungerande posttjänst.

Några inom organisationen har blivit intervjuade i samband med att utredningen anlidade konsultföretaget Ramböll. Vi kommer också noga att följa utvecklingen av postala tjänster genom de kontakter vi har med främst Postnord. Och vi kommer att följa den fortsatta utredningen med både intresse och engagemang.

Med vänlig hälsning

Staffan Nilsson
Ordförande

Åse Classon
Ordförande

Terese Bengard
Verksamhetschef